

הוצאת מגנזי ירושלים. חוברת קב"א.

ספר

הזכרון

לראשי בתי אבות לעדת האשכנזים.
פרושים וחסידים
בע"ק ירושלים תוב"א

— חוברת א —

הוצאת והכנס לאתנאום
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

המוציא

פנחס בן צבי נראיינסקי

מילידי ירושלים ומחושביה

סיון — תרצ"ו

דפוס צוקרמן.

P. FELDHEIM

Hebrew Bookstore
45 ESSEX ST.
NEW YORK 2, N. Y.

מוקדש כהערצה להארי שבחבורה סגל חבורת
קדש מימורי ילדי ירושלם. למדן. עסקן צבורי
ואחר משכנה והנכורים. שבנו בסכין נפש השכונה
הראשונה "נחלת שב עה" מחוק לחומת העיר.
הראשון בהוצאת ירחון רבני "תורת ציון"
בשנת חרכ"ב.

איש עדיני רב החסד ומרבה להיטיב עם כל אדם
הרב ר' אריה לייב ב"ר משה הורביץ ז"ל
נולד בירושלם בשנת תקצ"ט
ונפטר בה בשנת תרס"ט.

חתן הרב הנאון המפורסם. צדיק וחסיד
מוהר אליהו יוסף רבלין זצ"ל
"בעל אהלי יוסף".

והיה בית הורביץ לברכה בארץ
בתו מרת בבה ריבלין תחי' אלמ' מריעקב
ב"ר בנימין ריבלין ז"ל מחברון
בתו מרת רחל תחי' אשת ר' אלתר רבלין הי"ד
בנו מר שמואל דוד הורביץ נ"י

משפחת הריבלינית-החבדי"ת

בירושלם-חברון.

ראש וראשון בקודש למשפחה החשובה הזאת, היה הרב הגאון רבי אליהו יוסף רבלין זצ"ל — נצר ממשפחת ריבלין הגדולה וממשפחת חגרי"א מווילנא. ויחד עם זה מגדולי תלמידיו של האדמו"ר האמצעי ; מקושר עם האדמו"ר בעל צמח צדיק גאון היה בנגלה ובנסתר וכל אנ"ש ענו אחריו מקודש מקודש — שמש ברבנות בערי דרהיבין ומאלאצקי. בשנת תרס"ז עלה לארצות החיים בירושלם, עמד בראש עדת חב"ד שבאד"ק דאג לקיומו של הישוב בעיר האבות חברון ויבסס שם את הישוב החבדי"ם שהיו אז רוב מנין של תושבי חברון האשכנזים, ובניו נתישבו שמה בחירה ובמסחר. ושם רבי אליהו יוסף נזכר תמיד בהערצת בהיותו הוא ובניו אחריו רוח החיה כישוב החמרי והרוחני. בהיותו בירושלם חי באהבה רבה עם רבני הירושים — המתנגדים ושאר הסיעות, והלך יד ביד עמם בכל עניני הצבור.

הרב אריה ליב פרומקין בספרו „תולדות חכמי ירושלם“ הקדיש עליו פרק מיוחד :

„הרב הגדול החריף המפורסם לגאון ותפארת ר' אליהו יוסף ריבלין מדרהיבין בן הרב מו"ה ארי' ליב תלמיד הגאון ר' מנשה אוליצר, זכה ללמוד וללמד מנעוריו, ומעשיו ידועים בטהרתם במקום אשר גדלו שעשועיו. ויותר מעשרים שנה בלדו את שנותיו בקידוש בקדושת הארץ בלימודי הנסתר על הרוב ומתלמידיו היה הגאון ר' זלמן שק"ק לובלין אשר התנוסס כילדותו לתפארת בק"ק לאדי ובסוף ימיו עלה ונתיישב בירושלם שרת את אחיו בכולל חב"ד בתור ממונה ומנתיגס והשאיר אחריו ברכת חבורים רבים בכתי' בנגלה ונסתר ואחד מהם נדפס על ידי אלסנותו ובניו בשנת תר"כ"ח והוא ספר „אהלי יוסף“ כחריפות עצומת וחדושים מפליאים בהלכות קדוש ה' ודיני נפשות

SECRET
NO FOREIGN DISSEM
NO UNCLASSIFIED DISSEM

1980.11.15
 1980.11.15
 1980.11.15

ALL INFORMATION CONTAINED
HEREIN IS UNCLASSIFIED
DATE 08-01-2001 BY 60322 UCBAW

1. THE STATE OF TEXAS
 2. COUNTY OF DALLAS
 3. SS: I, the undersigned, Judge of the District Court of the
 4. County of Dallas, State of Texas, do hereby certify that
 5. the within and foregoing is a true and correct copy of the
 6. original as the same appears from the records of said court.
 7. Witness my hand and seal of office this 1st day of
 8. January, 1901.
 9. JOHN W. HARRIS, Judge of the District Court.
 10. By _____, Clerk of the District Court.

[illegible]

מגילת היחש

לבית אורנשטיין

חלק א

רבי אורי

תקס"ו -- תרל"ט

מאת

א"ש מבית אורנשטין

מגילת היחש לבית אורנשטיין

אחת מהמשפחות העתיקות בארץ, אשר שלשלתה נמשכת
באוני וקדושי ארץ, מהגאונים שכומן האחרון : בעל „קרן-אורה“
ובעל „משכנות-יעקב“ עד הגאון בעל „שאגת אריה“, הגר"א מוילנא,
רבי משה קרמר אב"ד וילנא ורבי משה רבקש בעל „באר הגולה“
ולמעלה בקודש איחני ארץ, זכרונם לברכה — הוא משפחת
אורנשטיין בירושלם.

א.

אבי המשפחה אשר פעל בירושלם הוא רבי אורי
אורנשטיין. גולד בשנת תקס"ו לאביו הקדוש הרב משה
כהרב מרדכי ואלאבריקי בעיר קטנה זיטעל הסמוכה לסלונים
אשר בארץ רוסיה. עוד כילדותו נודע בשם העילוי מסלונים, גדל
אחרי כן ויחי לגאון בתורה, לבעל מחשבות עמוקות ולסופר נפלא
ומצויין. היה תמים בדרכיו, ענותן וצנוע בהליכותיו בקודש. בהיותו
בן שלש-עשרה שנה לקח אותו אחד מגאוני הזמן ברוסיה, הגאון
רבי יצחק אב"ד קרלין בעל „קרן אורה“ לחתן בתו הצדיקת מרת
זיסל, אחרי חתונתו לא הסכים להיות סמוך על שלחן חתנו.
הגאון שראה אותו בדוחקו ובחר לו עבודה באחד הבנקים אשר
בסלונים. הוא ידע פרק ככלכלה ומסחר, ולרגלי חריצותו וכשרונו
הגדול באה ברכה בכנס בגללו ומנו אותו אחרי זמן קצר לסגן
מנהל הבנק.

ביחד עם זה המשיך את למודיו בתורה ואת דרכו בעבודת
ה', וגם התחיל להתעסק ולהתעסק בחסידות חב"ד שמצא בה סמוק
נפשי לשורש נשמתו הגדולה. ובכדי שיוכל לשאוב מיס' חיים
ממקור מעין החכמה גסע אל האדמו"ר מליובאוויטש רבי מנחם
מנדיל בעל הצמח-צדק לשמוע מפי קדשו „דברי אל"קים חיים“
ולקבל ממנו את סדרי הסידות חב"ד. צעדו זה הביא לידי חכוכים

להם בשבי את כל בני העיר, ויהיו נסושים באהלים על פני השדות. וביום גשם וסגריר גדול נחלה הילד ישעיה במחלת ה"אדמת". הגאון מאוריטש פשט את אדרתו ויכסה את הילד לבג יצינן וטפל בו בכל ימי מחלתו, כי אביו רבי אורי לא היה אז בזמן הרעש בצפת.

גם זו סן האגדות המתהלכות במשפחתנו: רבי אורי שב מירושלים לצפת ימים מספר אחר הרעש. כשהגיע לתחמו ספר לו העיר פגש באברך אחר מתלמידיו וידידיו, האברך התוא ספר לו על המאורעות ובתוך זה על הריגת בתו ואחדים מקרוביו. האברך ציין לו בדיוק את המקום שבו הם שוכבים הרוגים כי עוד טרם הספיקו לקבורם, כי החללים היו רבים והבידואים לא נחנו להם לקבור את ההרוגים. וגם בתוך המהומה והמבוכה הגדולה היה קשה להקיברים למצוא ולהכיר את מתיהם. רבי אורי ירודה להאברך על דבריו ונכנס בשברון-לב העירה, ומה התפלא כשמצא את חלליו בדיוק בהמקום שצוין לו ע"י האברך הגיל. כששאלו לו אחר-כן איך ידע למצוא מיד ובדיוק את מקום החללים וספר להם על האברך שפגש בתחום העיר ועל דבריו אחר. קראו כולם בהשתוממות: הלא, האברך הזה הוא עצמו מבין הרוגי הרעש וגם מבין הנקברים הראשונים! — ויחי הדבר לסלא. גם בפעם הזאת נשאר רבי אורי בחוסר כל, ויסנה שוב לבית חותנו לעזרה. והמציאו לו גם הפעם סכום כסף, אבל בפירוש התנו אחרו שעליו לשוב מיד עם משפחתו לחו"ל. גם הודיעו לו באופן החלטי, כי אם לא ישמע לדבריהם לא יעזרו לו יורד במאום, וגם יפסיקו ארץ כל היחסים אחר. אולם, רבי אורי לא שמע להם והמשיך את עבודתו בקודש עוד ביתר שאת ויתר עז. אבל, שמע לעצת אלופו ואהובו הצדיק רבי אברהם מאוריטש והתישב בירושלים. וכמי שמקובל במשפחתנו אמר לו רבי אברהם בלשון זה: לי אסור לעזוב את המערכת, עלי להשאר כאן ולפקח על בני עדתי. אבל לך אני מיעץ לעזוב את צפת ולהתישב בירושלם.

ԻՆԿ. ՄԻՆ ԱՆՈՒ Ե. ԱՆՈՒ. ՀԱՍԽԱԾ ՁԵՀ ՁԳ ՍԱՀԻԾՍ ԵՐԹԱՆ.
 ԼԿԱ ՍՈՇԱ. ԵԹԻՃԳ ԻՅ ԵՃԼ ԵԹԵ. ՁԳԵ. ԱՆՈՒ. ԵՍ ԵԼԳՈ ՊԵԹԻՑ
 ԵՍԱՀԻԾՍ ԵՃԼ ԵԹԻՑ ԵՐԵԳ ՄԱՍ ՀԱ ՀԻՍԱ. ԻՅ ՍԳԺ ՀԳՃԹԼ
 ԵԹԵՍ. ՔՆ ԼԵՃ Ե. ՃԵԼԱԾՈ ԻՇԵՍ : ԵՃԳԵԼ ՍԵՐՈՑ ԵԼԳԵԼ ՊԵ
 ՍԺԵԳ ՍԼՃ. ԵԵԼ՝ ԵԼԼԹԳԵԾ ՀԱ ՍԱՆ. ՊԱՍԵԼ. ՕՃԱԾՈ ԼԳՆ
 ԼԳԵԹԹ՝ ՍՈՑ ՊԱՆ. ԵԼԼ. ԼՈՒԼ Հ. : ՍԼԵՃ ԻՄ Լ. ՊԵԼԿ՝ ՀԱ ՊԵԼ.
 ՍԱԹ ԵՍԼԳ ՍԱ՝ ԵՃԼ. ԻՅԹ ԵՍ ՍԵԼՍ ԹԵԼԼ՝ ՕՒԼ ՀԵԹԹԼ.
 ԵԹԼԺ ԻՇԵՍ՝ ՊՒ ՀԹՃԼ ՊԱ ԵՐԼ. ԻՅԹ. ԵԹԱՍ ՍԹՃՈ՝ ՊԵԾ՝
 ՀԳԵ. : ՍԼ. ԻՇԳՍ. ԵԵԼ ԵԹՈ՝ ՍԵԼ ՊԵԼ ՀԹԳԵԼ ԼՈՒՍԵ ՀԹՊԵԼ
 ԵԵԹՃԹ ՊԵԹԳԼ. ՍԵՃԳԼ ՀԱԼԺ ՃՈ ԵԵԼԻԾ Ե՝ՊԵՃԼ. ԵԼԼ՝ ՊԵԼՍ.
 ԵԼԹՊ — ԵԼԼՃԻՍ. ԵԼԿ՝ ԵԼԵԹՍ. ԵԵԹԳՍ. ԼՃԼՍ ՊԱՍԼԵ.
 ԵԼԱՍԵ ՊԵԾ ԵԵԼԻՑ ՃՈ ԼԵ. ՊԼ. — ՊԵԹՊՊ ԻՅ ԵԹԱՍ ՍԹՃԼ
 ԵՍԹԵԼԳՍ. ՀԱ ՀԳԵՍ ԵԼԱԵԼՍ ՊԵԼԼԼԼՈ ՊԱՆ. ՃՃՈ ՊԱՍ ԻԼԵԹՍ.
 ԼՃԵԼ՝ ՊՒ ԵԹԵ. ԵԼԵԼՍ ՀԱՍՃՈԺ ԵԵԼԼՍ ԻՃԼ. ԵԼԱԵԼՍ ԼՈՊ
 ՍԽԻԾՍ. ԼԿԱ ԱՆՈՒ. ԵԳ ՃԵՍ ՀԱԹԵՐ ՕԼԻԾ ըՍՈ ՀԱԹԺԾ ՊԼ
 ՍԵՐՆ ՁԳԾԱՍ. ՃՈ. ՕԼԼԹԳԵԾ ՀԱԼԼ՝ ՍԽԱՍ ՊԵԳ ԵԼՍԻՑ ՍԼՃԵ
 ԻՆԼՃ Հ. ԵՃԼ ՕԼԼ ԵԼԱՆ. ՕԼԼՍ ՊԱՊԱ ՀԱՍԽԱ ՃԼ ԼՃԼԼ ՃՈ՝
 ՀԳԵԼ ՊԱՆ. ՕՒԼ ՀԳԼԵՍ ԵՍԼ ՊԱ ՊԵԼԼ՝ ԵԹԱՍ՝ ԼԵԼ ԵԼԱՍ
 ՃԳ ՊԱԹ ԵԼՊԱԼ ՊԵԹԻՑ ՊԱՆ. ԵԹԱՍ ԵՃԼԻՑ ԵՍԼԿ —
 ԼԼԹԳԵԾ ՍԵՍԿԺԻՑ ԻՇԼԵ — ՄԻՆ ԵԵՍ ՍԵԼՍ ԵԵՍԺԼ ՁԳ ՍԵՑ
 ՍԵԹՈՒ ԵԵԳ ՍԵԼԳ ԵԼԼ — ՄԱՐՈ ՍԱԳԺ ԻՆԿ ՁԿ ԻՆԿ. ԼՃՈԺԼ
 ԵՍԼՃ ՍԵԼ ՀԱՍԵԼԼԵԼ ԵԼԼԹԳԵԾ ՊԳՍ ՕՒԼ ՊԱՆ՝ ԵՍԵԼԳՍԵԼ
 ԼԳՊԱՍ ՊԱ ՀԵ ՍԼԵԼԻՑ ՄԱ ՍԵԼԼԻՑ ԵՍՃՈԺԻՑ ՕԼ ՍԵԼԳ ՀԱԼԼ՝
 ՊԱՍ ՀԱՍԵԼ՝ ԵԼԼԵՍ ԵԼՈՐ՝ ԽԱՍ. ՀԱԼԿ ՀՃԱՍ ԻՅԱՍ ՀՈՃԱՍ
 ՍԵՐՈՒ ՍԱԳԳ ՍԹՈ՝ ԱՆՈՒ. ՊԱ՝ Ե. ՍԱԹ ՍԱ ՍԵԼԼ ՀԵ ԼՊԵԼ
 ՊԵԹՃՈ ՊԱՍ ԼՈՍ ՊԱՍ. ՀԵԼ. ՊԵԹՍ ԵԵԼԻԾ ՁԳ ՊԱԹ ՃԳԵԼ
 ՍԵԼ ԵԵԼ. ՀԱԼԱՍ ՀԵԼ ՃԳ ՃԵԼԼ ԵԹԱՍ. ՕՒԼ ՊԱՐ՝ ՃԼ
 ԼՈՒ. ԵՃԽԱ. ԵՍՃՃԱ. ՍԼԵՍ ԵՍ ԵԼԼՀ ՀՈՒԼ ՊԱՍ ՀԱԼԼ՝ ՊԵԾ՝
 ՀԱՍ ԵԹԱԼԼԵԼ ՊԱ ՀԱ ԵԹԻՃ ԵԹՃԹՍ ՊԵՀ ՀԱՍՍ ԵԼ ՍԵԼ ԵԼԱԼ՝

גדולי ויקירי ירושלים התחתנו בו. האיש הדגול מרבבדו ומורס מעם רבי משה ריבלין המגיד המפורסם משקלוב ומנהיג עדת אשכנזים פרושים בירושלים התחתן בו. בנו יחידו של רבי אורי לקח את צפורה בת משה לו לאשה. ואיש טהור, גדול הדור, מקדושי ירושלים הגאון המקובל רבי יעקב ליב ראב"ד בירושלים ומנהיג לעדת פולין ג"כ התחתן איתו. הרב רבי אהרן בנו של רבי יעקב ליב לקח את אלטה בתו היחידה של רבי אורי לאשה.

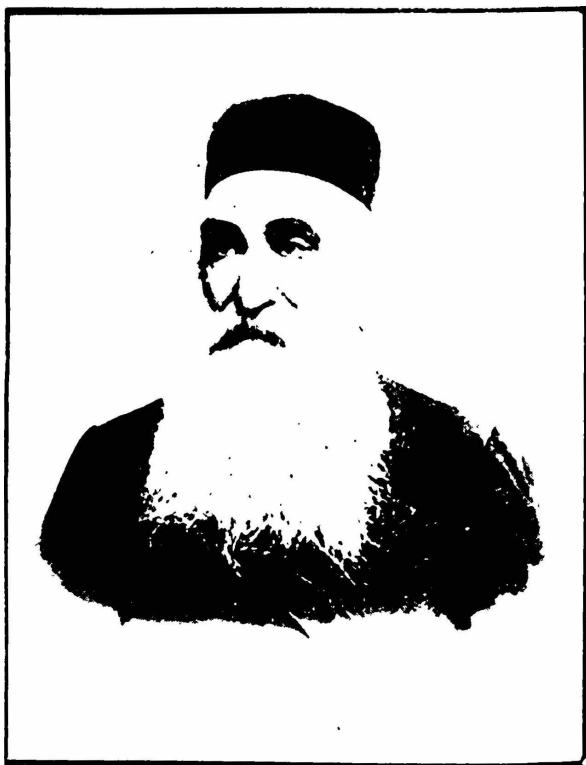
ובמדה שהיה קנאי לאחרים עוד יותר קנא בתוך ביתו ומשפחתו. על יוצאי חלציו החמיר ביותר וקדש אותם במדות חרומיות ומעשים טובים שהיו לכבוד ולחפצתו. כי האציל עליהם מרוחו — רוח טהרה וקדש אותם לשמים. הוא זכה בחיו לראות את בניו ובני בניו גבורי תורה וגדולי רוח.

עובדה קטנה אבל טפוסית להנחנתו ותכונתו נפשו בחנוך בניו: בנו יחידו רבי ישעיה עמד לשדך את בתו שרה עם אחד הבחורים מקרובי ניסו הגאון הצדיק, אחד מבני העליה שאמרו עליו שהיה לו גילוי אליהו וגם מגיד מן השמים הוא הרב רבי נחום. בחור זה — הוא כיום חתנו, הגאון ההר"ף נוקב ויורד עד תהום המוגיא בתעמקה נפלאה הרב רבי משה מרינקינסל — בא אז מסולניה ונידע לאחד העילויים הגדולים, ויבוא רבי ישעיה ויספר לאביו רבי אורי כי עומד הוא לשדך את בתו שרה עם הבחור הזה וכי הוא חושב עוד הערב לסדר את התנאים בבית קרובו הגאון הצדיק רבי שלמה זלמן בהר"ג מיסד מאה-שערים — שהכין כבר את כל צרכי השמחה. רבי אורי לא חשב הרבה ויכבד את בנו במתנת-רחמי הגונה מצלצלת ואחר כן אמר לו במנוחה: שמע נא בני, הערב לא יחזיקו התנאים אצל בתך שרה. אני צריך מקודם לעמוד על טיבו ותכונתו של הבחור הזה במדות וביראת שמים וכשימצא חן בעיני ארשה לך להז' לסדר תנאים כשעת טובה ומצלחת. רבי ישעיה קבל כאחכה את מתנת אביו

ואח דבריו הנמרצים וילך לו. רבי אורי החחיל לעקב אחרי צעדיו ותנועותיו וכל אשר פנה הכחור הלך אחריו. רבי משה בעצמו מספר, כי יצא פעם לשאוף אויר מחוץ לחומת העיר ופנה לאחוריו והנה, רבי אורי בעקביו, אחרי ימים שבעה, אחרי כי תבחור יצא בכור הבחינה מלסניו, בא רבי אורי ואמר לבנו : שמע נא בני יקירי, הבחור מוצא הן בעיני, סדר את החנאים תערב ותחית בשעה מצלחת, כי הוא כלי נפלאה, ואז, הכינו מחדש את צרכי משחה החנאים שהתקיים באותו לילה.

וכשם שהצטיין האיש במלוא קומתו בחיו בדרכיו ובעלילותיו, ככה הראה נפלאות ויצא בכל הדר קומתו השלמה במותו. סת לי איש יקר חלך ונאמן רוח הרב בנימין כהן שקבל מפי החסיד הגדול הרב רבי יוסף שיינולד מדומרובא שוכת להיות נוכח ביום ההילולא של רבי אורי ביציאת נשמתו הגדולה בסהרה השמימה. וזה הדברים שמסר לי : כשהרגיש כי שעותיו ספורות הזמין אליו מנין אנשים להיות מוכנים ביציאת נשמתו, הוא היה מלובש באותה שעה לבן ונקי ופניו היו צהובים ושמחים כשמחת חתן ביום חופתו קרא לפני המנין את הוידוי המקובל ותתפלל בדבקות נפלאה, אחר כך הביע את משאלתו לפניהם בהתלהבות של שמחה ואמר : באותה השמחה שקבלו אותי הורי ביום בואי בעולם הזה — באותה השיעור והמדה אני חפץ להסיר מעולם הזה, ואבקשכם איפוא להשתתף בשמחתי הגדולה — ביום ההילולא רבנא שלי היום, כבוד את הקהל בייש וסגדנות, שחו ושרו, אמר לפניהם דא"ה ובטב של התרוממות הנפש יצאו ברוך עגול, אחר כך התמתת על המטה במנוחה שלמה, פניו קרנו אז בתדרת שיכתו ויהי לו חוד נצח ויפעת עולמים, קרא את שמע בדבקות נפלאה וכלתבה קודש וטהרה, וישקו רוחא ברוחא, נשמחא בנשמחא, איתקטר בחד קטירא לחיי עלמא ותעל נשמתו למקור מחצבתו תשמימה, וכולם רואים ומשתוממים וקוראים בהתלהבות : שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד !

זה היה ביום י"ז לחודש אדר בשנת תרל"ט, והוא אז כבן שבעים ושלש, חתא נשמתו צרורה בצרור החיים.

הרב הגאון
רבי שלמה נדבך וציל
הרב מווארנאן

מנוחתו כבוד כמרום הר חזיתים אשר על פני ירושלים.

וזה נוסח מצבתו :

פה נ"ח הרב הגאון רבי שלמה ב"ר אלי' גדול

הרב מווארנאן. נפטר בכ"ז אלול התרע"ו תנצב"ה.

ראה אור עולם בעיר נישבין מחוז מינסק להורים טובים
וישרים, מוקירי תורה וחובבי-מצוה, ביום ג', שבעה ימים לחדש
תמוז ת"ר, שם אביו : רבי אליהו, ושם אמו : פרומה.

עוד בימי עלומיו החנכו הנער כי לגדולות נוצר. עוד
כצעירותו כבר נראו בו חריפות ועיליות, חונן מאת ההשגחה
העליונה בכחות סגולות-נפשיות מיוחדות, ויהי אחד המצוינים
בבני נילו בשקידתו, בהשגחתו ועיונו העמוק והחודר, ויחי שלמה
— "ידידיה", וידיד כל רואיו ומכיריו.

בהיותו פעם במחיצתו של האדמו"ר רבי אהר'ל מקווידינוב
ובחן אותו בלמודיו, וראה כי ברכה בו ובלמודו, היה היא
האדמו"ר בעצמו, ה"שדכן" לזווגו לבתו הצעירה של הצדיק תחמיד
רבי דוד שלמה, ש"ב של האדמו"ר הנז', ותהי לו בתו, נחמד
לחברתו בחיים שהקימה לו דור ישרים מבורך.

למד בפרישות בלידא אצל הגאון רבי אליהו ובווילנא
רבתי, הלך מחיל אל חיל, יצק מים על ידים סהורות, התודע
אל גאוני—גדולי רוסיה וסמכו אותו להוראה.

בשנת תרכ"ז נסמך לרב ולמורה בישראל מאת הכהן הגדול
מאחיו הגאון רבי בצלאל הכהן מווילנא.

הסמיכה

הן מאז נודע אלינו, שם שלמה, היה כבוד הרב הגדול, החריף והבקי,
משנתו זך ונקי, מפולסל, בעומקה של הלכה, בהלכה, וטורין כן, שכיר
מו"ה שלמה נ"ח, בהפוסטג מו"ה אלי' גיי, מקיץ נישווייעז יצ"ו, אשר זה,
איוו שנים, אשר קבע אהלו של תורה, כיני עמורי, רבי מרשא, בסין
יצ"ו, וגליא לדרעי', ונפל נחורא, כי הרבה פעמים, אשר עסקני, עם כבוד

איש סודו היה ויד ימינו של חרב הגאון רבי יעקב יוסף חריף זצ"ל המים בוילנא בכל עניני החורה והיהדורא ברוסיה. ואח"כ להרב הגאון יכדל לחיים טובים. רבי חיים עוזר גרודזינסקי שליט"א. וגם בחינתו כבר חרש'נ זצ"ל בירושלם לא נפסקת יחס רידידות וחליפת המכתבים ביניהם.

כשעמדה שאלת הרבנורה הראשית בעית"ק ירושלם ברור עוזר ומלא מקומי בחייו של חרב הראשי הגאון ר' שמואל סלנט זצ"ל עמ"י בקשריו המיוחדת היה רבי שלמה גדול איש הבינים בשאלה זו. וזה אחר המכתבים:

ביח יד המוז תרמ"ה, וילנא.

כבוד ידידי היקר הרב הגאון איש חסודות כמעלות ובמודות כשית מויה שלמה גדול הי"ו.

חבתי כתשלומין על מכתביו החולפים אלו. אבל יודע ידידי ארץ רוב טרדותי וחלואתי אשר רבו כמו רבו מיום עזבו את עירנו. ובזמני שנובר וידינני לכף זכות.

ועל של אחרון הגני בא. כמה שנגע מעכ"ת כשאלת הרבנים במכתבו האחרון. אמנם לא אכתב כי אין אתנו הקנדיאט הרצוי אך ככל זר עיקר התנועה ראש הגאון מוהרש"ם שליט"א ה' יאריך ימיו ושנותיו חדל לעורר על דבר שאלה זו. ולכשיהי' מכתב מעורר מאתו כודאי נודרו אנחנו בזה כפי היכולת בזריזות היותר אפשרי.

ר' ישפות שלו' לו כנפשו היקרה וכנפש יריו הדושה ר' חיים עוזר גרודזינסקי

בק"ק התרס"ו חוציא למועל את שאיפתו לכו"ז לארצות החיים בירושלם ויעזב את משרת רבנותו. את קרוביו וארץ אוהביו, סוקריו ומעריציו ואת כל הכבוד וריקרי ועל אל אה"ק משאת רוחו ונפשו. ביום כ' לחי חמוז התרס"ו הופיע בירושלם ונחקבל בידדות, בזרועות סחוחות מכל גדולי ירושלם ובראשם מרן הרש"ם זצ"ל ובאי חסדו להשתמש עוד כתנא נמנה על פיתם למנוחל ראשי בועד דתכללי כנסת ישראל.

ויבדלו לחיים ולשלום:

(ד) בתו הבכירה **מישראל** בנשים מרת **רחל** דוואשע קבלנוכיץ בקליוולנד אמריקא, שהיא כע כח 78 שנה ה' יאריך ימיה.

(ה) בנו מר **ברוך** קרטער נ"י (החליף את שם משמחתו בקשר עם עניני הצבא) נמצא בפראגידנס אמריקא איש ישר וגאמן עושה צדקות בכל עת וגו' לבריות.

(ו) בנו **ידידנו** ומיודענו, **ידיד העם והארץ** הרב המופלא בתורה וביראה, איש-חי רב מעלים, רבי **דוד גדול שליטא**, תושב חל אביב (רחוב אנגל 14). גם הוא משך ידו מרבנות ומכל משרה צבורית. מעולותיו כרוסיה-גורעות לשם ולתהלה. בחור קבלן צבאי שמה, בשנות המלחמה העולמית, חרף את נפשו והציל נפשות רבות ממות שחת. ממקורות נאמנים נודע לנו שהתמסרותו למצוה זו היחה למעלה מכה אדום. בסכון נפש ממש הציל כמה נפשות ממות, ששום כמשמחו, מה שגם בני ביתו לא ידעו מזה. ואחדים מסקידיו שהיו נאמנים לו בכל לבכם וחסו על חייו הזהירו בו לא פעם. והיה מקרה שהסקיד הראשי שלו (כמשרדו עבדו 25 מקידים שהם גילו עבודת הקבלנות שהעסיקה שלשת אלפים פועלים) טרב לפלגות אחת מסקדותיו כענין הצלת נפשות רבות בהתנצלותו שאין לו צורך בלב לצער כזה המסוכן ביותר. ואז עשה זה הוא בעצמו והצליח בו בעוד מועד. היהודים נסדו ונצלו ממות —

ויחי דוד בכל דרכיו משכיל, וח' אתו !

בחוכרת השנייה

ידובר על ראשי בתיאבות הראשונים לעדת האשכנזים בירושלם:

עמ"א-ב

משפחת אוירבך	משפחת וואלינשטיין	משפחת סופר
• אייזנשטיין	• זאכס	• סמיר
• אש	• וילברמן	• סטרלצר
• אורנשטיין	• זילברשטיין	• פח
• אלייאן	• חשין	• מראג
• ברדקי	• חרלם	• מרומקין
• בוימגרטיין	• ילין	• מראסט
• בידרמן	• יהודה	• קאמייקרא
• ברגמן	• כהן	• קאסובסקי
• בלאנק	• כהנוב	• קורוניל
• כלומפלד	• כהנא	• ריכלין
• גבריאלוביץ	• לוי	• רלבג
• גולדמן	• לוריא	• רוהרד
• גולדשמיד	• ליאון	• שווארץ
• גלבשטיין	• לוינזון	• שלאנק
• דייטש	• מרקוס	• שלעז
• דייכיס	• מרנליות	• שניאורזון
• הרכבי	• מייזל	• שניצר
• הירשנזון	• מנדילזון	• שרלין
• המבורגר	• מן	• שיין—אזולאי
• הירשער	• נטקין	• שמירא
• וואלפינזון	• סלאנט	

המעוניין בזה ימנה אל המר"ל בחמר ספרותי ובתמונות.

משפחת נראייבסקי בירושלים.

אמר פנחס בן צבי :

משפחתנו, משפחת נראייבסקי, גם היא עתיקה היא בירושלים, מראשית המאה הנוכחית. עשירה בעובדות ובזכרונות קדומים. גם לה יד ושם בבנין הישוב. — מוצאה מעיר סלינים. ענפיה מרובים, ופירותיה מתוקים. עוד נשוב לדבר בה ובפעולותיה. — לפי שעה אנו נותנים כאן „הציונים“ ממרום הר הזיתים לזכרון בספר.

הסבא שלי : ס'ג הרבני הישיש ס' פנחס ב'ר נפתרי מסלאנים נלב'ע ו' תשרי שנת תרכ"ג, חנצב'ה, **מר אבי דל :** ס'ג הרבני איש תם וישר מוכתר במדות ממשפחה הרמה מוה"ר **צבי הירש** ב'ר פנחס ז"ל מסלאנים. נלב'ע כ"ג תשרי תרמ"ט, חנצב'ה. **מרת אמי ז"ל :** מ'ק אשת חיל מכונת ציון היקרות, טובת הלב רבת הפעלים, עוסקת במצות, אם רחמניה לכל משפחתה, רבת הענמים מרת **חיה רחל** ב'ר ה'ר הקדוש ר' **שלמה אריה זצ"ל**. נפטרה ביום כ"ט לח' תשרי תרס"ג חנצב'ה. **אחותי דל :** ס'ג האשה הצנועה והחסודה מרת **דבורה מרים** (הרשברג) בת ר' צבי ונלב'ע בדמי עלומה ביום י"א טבת שנת תרנ"ה חנצב'ה. " " : מרת **רייזל** (טיקטין) נלב'ע ג' כסלו תרע"ח.

לזכרון „הקדושים“ של משפחתנו, ביניהם הסבא שלנו הצדיק הקדוש רבי שלמה יהודה ב'ר יעקב ז"ל שנהרג על יד חומת העיר ביום א' דח"ט שנת תרפ"ז נקדיש מרק מיוחד.